

BÖLÜM 9

ÖĞRETMENLERİN SU SORUNUNA YÖNELİK GÖRÜŞLERİNİN BELİRLENMESİ

Canan BİLGİLİ²

Neslihan SOYSAL³

Merve ADIGÜZEL ULUTAŞ⁴

Ferhat KARAKAYA⁵

Mehmet YILMAZ⁶

GİRİŞ

Toplumların gelecek nesillere aktaracakları kültürel miraslar düşünüldüğünde sadece tarihi mekânlar gibi yapılar değil aynı zamanda doğal kaynaklar da miras olarak değerlendirilmektedir. Bu aktarılan miraslar içerisinde insanlığa en fazla fayda sağlayan miraslardan biri de sudur (Yeşil vd. 2008). Dünyada toplumların ayakta durabilmesi ve nesillerinin devamlılığının sağlanabilmesi için su önemli bir kaynaktır (Menteşe, 2017). Yaşamın temel unsurlarından biri olan su, tüm canlıların hayatlarını devam ettirebilmeleri için gereklidir (Doğan vd., 2022). Suyun hayati fonksiyonunun yanında medeniyet unsuru olduğu da unutulmamalıdır (Yılmaz ve Peker, 2013). Ancak çoğu zaman suyun bu önemi göz ardı edilerek, bireyler kendi ihtiyaçlarını giderirken su

²Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi, Biyoloji Eğitimi Anabilim Dalı, Ankara, Türkiye. cananbgl52@gmail.com

³Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi, Biyoloji Eğitimi Anabilim Dalı, Ankara, Türkiye. soysalneslihan5@gmail.com

⁴Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi, Biyoloji Eğitimi Anabilim Dalı, Ankara, Türkiye. merveadiguzel@gazi.edu.tr

⁵Yozgat Bozok Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Fen Bilgisi Eğitimi Anabilim Dalı, Türkiye. ferhat.karakaya@bozok.edu.tr

⁶Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi, Biyoloji Eğitimi Anabilim Dalı Ankara, Türkiye. myilmaz@gazi.edu.tr

Çalışmada öğretmenlerin büyük çoğunluğu dünyadaki her bireyin temiz suya eşit miktarda erişemediklerini ifade etmişlerdir. Özsoy (2009), su ve suyun toplumsal önemi ile ilgili yaptığı çalışmada küresel bağlamda ülkelerin birçoğunda temiz suya erişimlerinde halk arasında bile eşitsizlikler yaşanabileceğini saptamıştır. Çalışmasında yoksul ülkelerin suya erişimlerinin zor olduğunu da vurgulamıştır. Ayrıca çalışmada küresel anlamda suyun meta olarak göz önünde bulundurulduğunu ve ülkelerin suyu özelleştirme çalışmalarına gittiğini de belirtmiştir. Yapılan bu çalışmada ise benzer sonuçlar saptanmıştır.

Öğretmenlerin su kaynaklarının sürdürülebilirliğine yönelik önerileri arasında büyük oranda toplumun bilinç seviyesinin artırılması ve insanların su tasarrufuna yönlendirilmesi yer almaktadır. Nitekim Balaban ve Özdemir (2021) öğretmenlerle yaptıkları çalışmada çevre sorunları ve su sıkıntısına dair öğretmen adaylarının sürdürülebilir çevre eğitimlerine tabii tutulmaları gerektiği sonucuna ulaşmıştır. Bu çalışmada, çoğu alanyazında da bildirildiği gibi toplumun su sorunları açısından bilinçlendirilmesi bakımından öğretmenlere büyük görevler düştüğü saptanmıştır.

KAYNAKÇA

- Akın, M. & Akın, G. (2007). Suyun önemi, Türkiye’de su potansiyeli, su havzaları ve su kirliliği. *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 47(2), 105-118.
- Alaş, A., Tunç, T., Kışoğlu, M. & Gürbüz, H. (2009). Öğretmen adaylarının bilinçli su tüketimi davranışları üzerine bir araştırma: Atatürk Üniversitesi örneği. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(2), 37-49.
- Arastaman, G., Fidan, İ. Ö. & Fidan, T. (2018). Nitel araştırmada geçerlik ve güvenilirlik: kuramsal bir inceleme. *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(1), 37-75.
- Balaban, H. & Özdemir, R. (2021). Ortak bilgi yapılandırma modelinin su kirliliği konusunda fen bilgisi öğretmen adaylarının kavramsal anlamaları üzerindeki etkisi. *Journal of International Social Research*, 14(77), 844-856.
- Demir, F. B., & Öteleş, Ü. U. (2023). Öğretmenlerin gözüyle çevre sorunları ve çevre sorunlarına ilişkin çözüm önerileri. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23(1), 379-396.
- Doğan, M. (2023). Sürdürülebilirlik: Su ve Suyun Önemi. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 10(1), 176-192.
- Doğan, C., Arıcan, M. & Erartsın, Ö. (2022). İçme ve kullanma suyu üzerine bir inceleme: yeşilce örneği. *Balkan & Near Eastern Journal of Social Sciences (BNEJSS)*, 8(1), 11-18.
- Gezer, A., & Erdem, A. (2018). Su stresi, su kıtlığı ve su tasarrufu hakkında halkın farkındalığının belirlenmesi: Akdeniz Üniversitesi örnek çalışması. *Doğal Afetler ve Çevre Dergisi*, 4(2), 113-122.
- Karanfil, M. (2023). Şehirleşme, Sanayileşme ve Çevresel Tahribat İlişkisi: Türkiye Üzerine Bir Uygulama. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 17(2), 77-91.
- Kılıç, S. (2008). Küresel iklim değişikliği sürecinde su yönetimi. *İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, (39), 161-186.

- Menteşe, S. (2017). Çevresel sürdürülebilirlik açısından toprak, su ve hava kirliliği: teorik bir inceleme. *Journal of International Social Research*, 10(53), 381-389.
- Miles, M.B., & Huberman, A.M. (2015). *Nitel veri analizi*. (1.baskı) (Ed. S. Altun Akbaba ve A. Ersoy). Ankara: Pegem Akademi.
- Minibaş, T. (2008). Globalizmde Suyun Ekonomi Politikası. 7. *Ulusal Çevre Mühendisliği Kongresi*, 24-27.
- Özsoy, S. (2009). *Su ve yaşam: Suyun toplumsal önemi (Yüksek Lisans Tezi)*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Subaşı, M. & Okumuş, K. (2017). Bir araştırma yöntemi olarak durum çalışması. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21(2), 419-426.
- Şahin, B. (2016). *Küresel bir sorun: Su kıtlığı ve sanal su ticareti (Yüksek Lisans Tezi)*, Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- UNICEF (Mart, 2021), *Herkes için su güvenliği*, Erişim Tarihi: 25.05.2023, Erişim Adresi: <https://www.unicef.org/turkiye/bas%C4%B1n-b%C3%BClenleri/unicef-d%C3%BCnyada-her-be%C5%9F-%C3%A7ocuktan-biri-g%C3%BCnl%C3%BCk- ihtiya%C3%A7lar%C4%B1n%C4%B1-kar%C5%9F%C4%B1lamaya-yetecek-suya>
- Ültay, E., Usta, N. D. & Durmuş, T. (2017). Eğitim alanında yapılan zihinsel model çalışmalarının betimsel içerik analizi. *Yaşadıkça Eğitim Dergisi*, 31(1), 21-40.
- WWF (2014), *Türkiye'nin su riskleri raporu*, Erişim Tarihi:25.05.2023 Erişim Adresi: <https://www.wwf.org.tr/?4180/turkiyenin-su-riskleri-raporu>
- Yağlıkara, S. (2015). *Okulöncesi dönem çocuklarına çevre bilinci kazandırmada fen ve doğa etkinliklerinin etkileri konusunda öğretmen görüşleri (Doktora Tezi)*, Anadolu Üniversitesi.
- Yeşil, P., Yeşil, M., & Yılmaz, H. (2008). Jeolojik miras alanlarının alternatif turizm kapsamında değerlendirilmesi: Balıca Mağarası örneği. *Atatürk Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*, 39(2), 241-248.
- Yılmaz, A. & Yanarateş, E. (2020). Öğretmen adaylarının "su kirliliği" kavramına yönelik metaforik algılarının veri çeşitlemesi yoluyla belirlenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 28(3), 1500-1528.
- Yılmaz, M. L. & Peker, H. S. (2013). Su kaynaklarının Türkiye açısından ekono-politik önemi ekseninde olası bir tehlike: Su savaşları. *Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 3(1), 57-74.